

Tri čebelarske knjige v Glavarjevi knjižnici v Komendi

zasl. prof. dr. Šalehar Andrej

Glavar učeni čebelar

Peter Pavel Glavar v knjigi Pogovor o čebelnih rojih (1776) v 396. odstavku »Pisarji so o čebelnem spolu razdeljenih misli« poroča: ...**Veliko, števila ne vem, sem svoje dni prebral knjig** (čebelarskih)... V 46. sprotni opombi k 548. odstavku »Škodljivost morjenja čebel« so omenjeni tedanji znani **evropski čebelarski pisci kot de Gelieu, Riem, Schirach, ...** Glavar jih omenja v svojem drugem Odgovoru (1781). Lastne čebelarske izkušnje in znanja iz številnih čebelarskih knjig so Glavarja usmerjala na poti razvoja njegovega naprednega čebelarjenja.

Glavarjeva knjižnica

V beneficijski hiši v Komendi, ki je bila dograjena leta 1752, je bila tudi z železnimi vrati in polknicami ter z obokanim stropom skrbno zavarovana soba v izmeri 7 x 3 m namenjena knjižnici. Poleg ohranjenih Glavarjevih knjig je tu tudi Arhiv Glavarjevega beneficija, ki ga je skrbno uredil mag. Baraga (1998). Sezname knjig so shranjeni v 23. fasciklu. Knjižnična predsoba velikosti 7 x 5 m je danes urejena kot spominska soba. Ob Glavarjevi selitvi na Lanšprež (1766) je zelo verjetno vzel s seboj tudi nekatere knjige, med njimi gotovo tudi čebelarske, ki pa so se porazgubile in niso bile vrnjene na svoje mesto v Glavarjevi knjižnici.

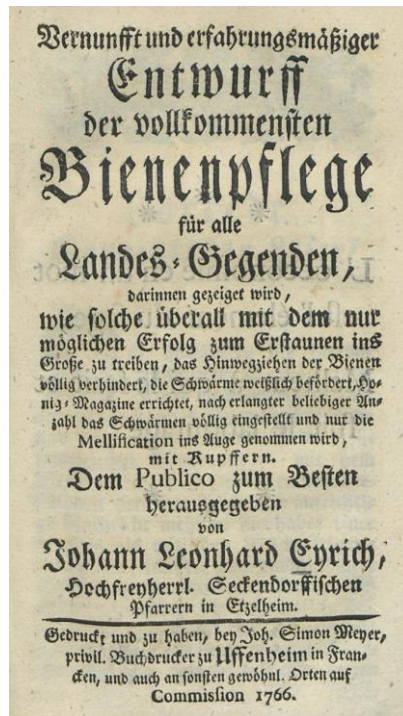

Glavarjeva knjižnica v Komendi
foto Andrej Šalehar

Tri čebelarske knjige v Glavarjevi knjižnici v Komendi

V Glavarjevi knjižnici so dostopne tri čebelarske knjige. Dve sta bili izdani leta 1766 in ena leta 1769. Vse so digitalizirane in jih lahko najdemo tudi na spletu.

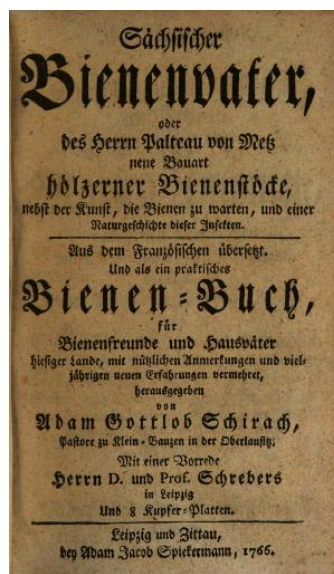
- Eyrich, Johann Leonhard. Vernunft- und erfahrungsmäßiger Entwurf der vollkommensten Bienenpflege für alle Landes-Gegenden (Racionalna in izkustvena zasnova najpopolnejšega gojenja čebel za vse deželne okoliše). Ussenheim, 1766, 63 strani.

Naslovnica knjige – Eyrich 1766

V prvem poglavju je opisal sedem ovir v čebelarstvu, in sicer: morjenje čebel je prva in glavna ovira za povečevanje čebelarstva, neprimerno vsajanje rojev, premajhni panji, postavitev čebelnjaka, pomanjkanje veččin (usposobljenosti), slabo ogrebanje rojev in zunanji ter notranji sovražniki.

- Formanoir de Palteau, Guillaume Louis, Schirach, Adam Gottlob, Schreber, Daniel Gottfried. Sächsischer Bienenvater, oder des Herrn Palteau von Metz neue Bauart hölzerner Bienenstöcke : nebst der Kunst, die Bienen zu warten, und einer Naturgeschichte dieser Insekten (Saški čebelar ali nov način izgradnje lesenih čebelnih panjev od gospoda Palteau von Melz-a: poleg veččine gojenja čebel in naravoslovja teh insektov). Leipzig in Zittau, 1766. 752 + 23 strani.

Naslovnica knjige - Formanoir de Palteau in dr. 1766

- Griesingers, Johann Jacob. Vollständiges Bienen-Magazin (prevod: Popolni čebelarski nauk). Ulm 1769, 542 strani.

Naslovnica knjige - Griesingers 1769

Zaključni razmislek

Glavar je v teh knjigah našel koristnega pomočnika pri pisanju »Odgovora« (1768) in osnutka svoje čebelarke knjige (1771) ter skupaj s prvo Janševo knjigo Razprava o rojenju čebel pri Pogovoru o čebelnih rojih v letu 1776. V seznamu čebelarskih knjig vpisanih v Cobiss so v slovenskih knjižnicah le štiri, ki so bile izdane do vključno leta 1769. To dodatno potrjuje, kako pomembne so čebelarke knjige v Glavarjevi knjižnici.

V Glavarjevi knjižnici pa ni več prve Janševe knjige. Demšar (1967) piše, da se je Glavar v svojem pismu Tomelju 3. marca 1780 pritoževal, da »*Iskano knjigo »O čebelnih rojih« avtorja Janše, nikjer ne najdem.*« Glavar je imel sodeč po zapisu v 396. odstavku Pogovora o čebelnih rojih še veliko drugih čebelarskih knjig, ki pa niso bile vrnjene iz Lanšpreža v Glavarjevo knjižnico in so se porazgubile.

Ohranjena Glavarjeva knjižnica v Komendi je enkratna, je prvovrstna in dragocena slovenska kulturna ter tudi čebelarke dediščina. Velika škoda je, da knjige niso vpisane v Cobiss, da bi bile tako vsaj po naslovih in ključnih besedah javno dostopne. Da pri tem ne govorimo kaj bi prinesla digitalizacija teh knjig, kar je danes povsem vsakdanja in niti ne tako draga tehnika. Še leto in pol je do tristote obletnice Glavarjevega rojstva. Ta vpis in morda tudi digitalizacija bi bila pomemben prispevek in hkrati zahvala Glavarju ob pričakovano številnih praznovanjih, ki mu bodo takrat posvečena.

Viri

1. Baraga, France (1998). Arhiv Glavarjevega beneficija. 20, str. 97-194, Acta ecelesiastica Sloveniae.
2. Demšar, Viktorijan (1977). Glavarjeva knjižnica v Komendi. 25, str. 177-183, Kronika časopis za slovensko krajevno zgodovino.
3. Demšar, Viktorijan (1967). Še o velikem čebelarju 18. stoletja – Petru Pavlu Glavarju. LXIX, 3, str. 88-92, Slovenski čebelar.
4. Glavar, Peter Pavel in dr. (2017). Čebelarke pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja. Brdo pri Lukovici in Novo mesto, , 352 str.
5. Mihelič, Stane. Peter Pavel Glavar, čebelar, čebelarski pisec, učitelj in organizator. Str. 20-65, V.: Mencej, Martin (ur.) (1976). Ob 200-letnici pisane besede o slovenskem čebelarstvu. Ljubljana, 335 str.
6. Peterlin, Anda. Glavarjeva knjižnica. Str. 207-214. V.: Škulj, Edo (ur.) (1999). Glavarjev simpozij v Rimu. Celje, 397 str.